



Bron: iStock

# Waarden en Europa

door **Janne E. Nijman** De auteur is wetenschappelijk directeur van het T.M.C. Asser Instituut in Den Haag, en hoogleraar in Amsterdam en Genève.

‘Als het binnen onze partij al niet lukt, hoe moet het dan met deze wereld?’ Ooit werd ik lid van het CDA omdat ik lid wilde zijn van een volkspartij waar maatschappelijke scheidslijnen niet zouden leiden tot polarisatie maar tot gesprek en het zoeken naar een gezamenlijke weg vooruit. Politiek niet vanuit belangen, maar vanuit gedeelde waarden. Noem het idealistisch.

Het werd het CDA vanwege waarden die mijn politieke en maatschappelijke visie schraagden: respect voor de natuur, compassie voor anderen (dichtbij én ver weg), de schoonheid van (culturele en spirituele) verscheidenheid, het belang van hard werken binnen een economie die mens en milieu dient, en niet uitbuit. En altijd ferm voor de rechtsstaat, Europese samenwerking en universele mensenrechten. Waarden eminent geschikt voor een partij die op inhoud relevant wil zijn in het politieke midden.

In 2011 probeerden we de scheidslijnen van 2010 te overwinnen. Gedurende een aantal maanden kwamen we als Strategisch Beraad geregeld op zaterdagochtend bijeen onder leiding van Aart Jan de Geus. De opdracht van partijvoorzitter Peetoom was ‘een aanzet te formuleren voor een nieuwe koers voor de (Nederlandse) christendemocratie voor de komende 10 à 15 jaar, Agenda 2025’.

Begin 2012 verscheen het rapport *Kiezen en Verbinden. Politieke visie vanuit het radicale midden*, en op 23 april 2012 viel het kabinet-Rutte I. Voordat de visie kon indalen, ging de

partij volop in campagne stand. In plaats van een positie in te nemen in ‘het radicale midden’, was de partij terug in de invloedssfeer van Motivaction. Leiden was weer volgen, om met Sigrid Kaag te spreken.

Tien jaar later is de politiek-morele geloofwaardigheid van het CDA niet hersteld. De partij drijft uit koers, gevoed door de energie van populistische boosheid, en sturend op deelbelangen in plaats van op gedeelde waarden. Dit breekt de partij op, net zoals het – als we niet oppassen – Europa zal opbreken.

De christendemocratie was nauw betrokken bij de vroege fundering van Europa op waarden als solidariteit, vrijheid en de democratische rechtsstaat. In een wereld van pandemieën, sociaal-economische onzekerheden, mondiale waardeketens, en big tech die leeft van dolende burgers in *echo chambers*, is Europese samenwerking van het grootste belang. Verontrustende geopolitieke verschuivingen vragen om een sterke en duurzame opt-in. Alleen in en met de EU hebben ingezetenen van Nederland een toekomst. Alleen in en met Europa als interne markt én waardegemeenschap heeft Nederlandse soevereiniteit betekenis. Zonder een sterk Europa bestaat er geen geloofwaardig antwoord op populistische boosheid over kwetsbaarheid als gevolg van globalisering en over het gebrek aan representatie bij de ontwikkeling van internationale regelgeving. Laten we onze lijsttrekker sterken in die politieke visie.